

Liikuntajärjestöjen tulosohjauksen kehittäminen

Liikuntajärjestöjen avustusjärjestelmätyöryhmä IV:n muistio

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004:33

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä.

Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar.

Liikuntajärjestöjen tulosohjauksen kehittäminen

Liikuntajärjestöjen avustusjärjestelmätyöryhmä IV:n muistio

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004:33

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto

Meritullinkatu 10, Helsinki

PL 29, 00023 Valtioneuvosto

<http://www.minedu.fi/julkaisut/index.html>

Yliopistopaino, Helsinki 2004

ISBN 952-442-825-3 (nid.)

ISBN 952-442-826-1 (PDF)

ISSN 1458-8102

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004:33

Kuvailulehti

Julkaisija
Opetusministeriö

Julkaisun päivämäärä
20.10.2004

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Puheenjohtaja: Timo Haukilahhti Sihteeri: Hannu Tolonen	Julkaisun laji Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä	
	Toimeksiantaja Opetusministeriö	
	Toimielimen asettamispvm 8.4.2004	Dnro 20/043/03

Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen)
Liikuntajärjestöjen tulohajauksen kehittäminen -Liikuntajärjestöjen avustusjärjestelmätyöryhmä IV (Utveckling av resultatstyrningen av idrottsorganisationerna -Promemoria av arbetsgruppen för idrottsorganisationernas understödssystem IV)

Julkaisun osat Kuvailulehti, opetusministeriölle, sisällysluettelo, nykytilan kuvaus, ehdotukset liikuntajärjestöjen valtionavustusjärjestelmän kehittämiseksi, liitteet: lajiliittojen yhteiskuntavastuullisen toiminnan kehittämiskeskustelun pohja, lajiliittojen antidopingtoiminnan kehittämisarvioinnin pohja

Tiivistelmä

Opetusministeriö asetti 8.4.2003 Lajiliittojen tulohajauksen kehittämistyöryhmän, jonka tehtävänä oli 30.9.2004 mennessä; 1) Arvioida tulohajauksen vaikutuksia järjestöjen tuloksiin keskeisillä tulosalueilla; 2) Tehdä esityksiä arvioinnin kehittämiseksi ottaen huomioon liittojen erilaisuuden; 3) Uudistaa lajiliittojen hakuun liittyvät liitelomakkeet palvelemaan nykyistä tehokkaammin tulostietojen keräämistä sekä 4) Tehdä muut tarvittavat asiaan liittyvät esitykset.

Työryhmä esittää yksimielisesti:

Työryhmä ehdottaa, että lajiliittojen valtionavustusten nykyisiin tulosaluepainotuksiin ei tehdä muutoksia. Lisäksi, pääsääntöisesti avustuksen määrää nostavasti, kokonaisuuteen vaikuttaisivat kansalaistoiminta sekä valitut yhteiskuntavastuiden alueet.

Tulosperusteista arvioinnin kehittämiseksi sekä järjestöjen erilaisuuden ottamiseksi huomioon työryhmä ehdottaa, että lajiliitot ryhmitellään neljään ryhmään. Ryhmäjaon pohjana käytetään järjestöjen saamaa valtionavustusta vuonna 2004. Järjestöjen keskinäinen vertailu etenkin yhteiskunnallisen vaikuttavuuden osalta on näin selkeämpää.

Tulosalueiden arvioinnissa käytettäviä sisällöllisiä painotuksia työryhmä ehdottaa muutettavaksi niin, että arvioinnissa toiminnan laadun painotus olisi vähintään 70 % ja harrastajien määrän painotus olisi noin 30% tulosalueilta ansaituista pisteistä. Arviointi on lajiliittojen osalta kokonaisarviointia, jossa tulosalueilta saatujen pisteiden lisäksi otetaan huomioon yhteiskunnalliset painotukset sekä toiminnan innovatiivisuus, joiden tulos on valtionavustusta korottava.

Valtionavustuslaki antaa mahdollisuuden delegoida päätösvaltaa alaisille viranomaisille tai eri yhteisöille. Opetusministeriössä on tehty selvitystä delegoinnin mahdollisuuksista laajasti eri osastojen ja niiden yksiköiden osalta. Tulohajautustyöryhmä ehdottaa opetusministeriölle kolme vaihtoehtoista ratkaisumallia

Työryhmä ei halua uuden järjestelmän aiheuttavan epävarmuutta lajiliittojen pitkän aikavälin toiminnan suunnitteluun. Siksi tarkeus olisi, että uusi järjestelmä otetaan käyttöön riittävän valmistelun jälkeen vuoden 2007 valtionavustuksia myönnettäessä. Koska uuden järjestelmän käyttöönoton siirtymäaika on riittävän pitkä, työryhmä esittää, että yksityiskohtaiset arviointikriteerit valmistellaan vuoden 2005 aikana. Lajiliittojen toiminta-avustuksen harkinnan pohjana käytetään vuoden 2002 - 2004 laatu- ja määrätuloksia. Vuoden 2007 avustusesitystä tehtäessä pohjana on vuoden 2004 järjestöjen saama valtionavustus.

Työryhmä esittää, että valtionavustusvalmistelussa tullaan huomioimaan opetusministeriön TasaPeli-työryhmän esityksiä. SUVA-US-prosessi tullaan toteuttamaan myös muiden liikuntajärjestöjen avustusvalmistelussa.

Työryhmä esittää, että muistioista pyydetään lausunnot lajiliitoilta sekä muilta aiheeseen liittyviltä yhteisöiltä. Saatujen lausuntojen pohjalta tulohajautusjärjestelmän valmistelua jatketaan opetusministeriön, SLU:n, Nuoren Suomen, Olympiakomitean ja Kunnan kanssa sekä esitellään valmistelun tulos lajiliitoille.

Avainsanat

Valtakunnalliset lajiliitot, tulosperusteinen arviointi, valtionavustus, tulosalueet

Muut tiedot

Sarjan nimi ja numero	ISSN	ISBN 952-442-825-3 (nid.)
Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004:33	1458-8102	952-442-826-1 (PDF)
Kokonaissivumäärä 39	Kieli suomi	Hinta Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Yliopistopaino	Kustantaja Opetusministeriö	

Presentationsblad

Utgivare
Undervisningsministeriet

Utgivningsdatum
20.10.2004

Författare (uppgifter om organets namn, ordförande, sekreterare) Ordförande: Timo Haukilahti Sekreterare: Hannu Tolonen	Typ av publication Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar
	Uppdragsgivare Undervisningsministeriet
	Datum för tillsättande av organet 8.4.2004

Publikation (även den finska titeln) Utveckling av resultatstyrningen av idrottsorganisationerna -Promemoria av arbetsgruppen för idrottsorganisationernas understödssystem IV (Liikuntajärjestöjen tulosohjauksen kehittäminen -Liikuntajärjestöjen avustusjärjestelmätyöryhmä IV)

Publikationens delar Presentationsblad, till undervisningsministeriet, innehållsförteckning, beskrivning av nuläget, förslag till utveckling av idrottsorganisationernas statsunderstödssystem, bilagor: diskussionsunderlag för utveckling av grenförbundens sociala ansvarstagande i verksamheten, underlag för bedömning av utvecklingen av grenförbundens antidopnings-verksamhet

Sammandrag

Undervisningsministeriet tillsatte 8.4.2003 en arbetsgrupp för utveckling av resultatstyrningen av grenförbunden. Arbetsgruppen skulle före 30.9.2004

1) utvärdera resultatstyrningens verkningar på organisationernas resultat på centrala resultatområden, 2) lägga fram förslag till utveckling av utvärderingen med beaktande av förbundens olikhet, 3) reformera de bilageblanketter som hänför sig till grenförbundens ansökan så att blanketterna bättre lämpar sig för insamling av resultatuppgifter samt 4) lägga fram andra behövliga förslag i frågan.

Arbetsgruppen föreslår enhälligt följande:

Arbetsgruppen föreslår att det inte görs några ändringar i de nuvarande markeringarna av resultatområdena för statsunderstöd till grenförbunden. Dessutom skall medborgarverksamhet samt vissa områden av socialt ansvarstagande påverka helheten, i regel så att understödet höjs.

I syfte att utveckla utvärderingen av resultatgrunderna samt beakta organisationernas olikhet föreslår arbetsgruppen att grenförbunden delas in i fyra grupper. Som grund för gruppindelningen används det statsunderstöd organisationen fått 2004. Jämförelsen av organisationerna blir på så sätt klarare i synnerhet när det gäller samhällelig betydelse.

Arbetsgruppen föreslår att de innehållsliga markeringar som används vid utvärderingen av resultatområdena ändras så, att markeringen gällande verksamhetens kvalitet vid utvärderingen utgör minst 70 % och markeringen i fråga om antalet idrottsutövare utgör ca 30 % av de poäng som intjänats på resultatområdena. För grenförbundens del är utvärderingen en helhetsutvärdering, där man utöver poängen för resultatområdena beaktar de samhälleliga markeringarna samt i vilken mån verksamheten är innovativ. Resultaten av dessa har en höjande effekt på statsunderstödet.

Statsunderstödslagen ger en möjlighet att delegera beslutsfattandet till underlydande myndigheter eller olika sammanslutningar. På undervisningsministeriet har det gjorts en omfattande utredning av delegeringsmöjligheterna i fråga om de olika avdelningarna och deras enheter. Resultatstyrningsgruppen föreslår tre alternativa lösningsmodeller för undervisningsministeriet.

Arbetsgruppen vill inte att det nya systemet skall medföra osäkerhet i grenförbundens långsiktplanering av verksamheten. Avsikten är därför att det nya systemet tas i bruk efter en tillräcklig beredning vid beviljandet av statsunderstöden för 2007. Eftersom övergångsperioden för ibruktagandet är tillräckligt lång föreslår arbetsgruppen att detaljerade utvärderingskriterier utarbetas under 2005. Som underlag för prövningen av verksamhetsunderstöd till grenförbunden används kvalitets- och kvantitetsresultaten för 2002 - 2004. Förslaget till understöd för 2007 bygger på det statsunderstöd som organisationen fått 2004.

Arbetsgruppen föreslår att man vid beredningen av statsunderstöd skall beakta de förslag som framförts av undervisningsministeriets arbetsgrupp TasaPeli. En analys av könskonsekvenser kommer att göras också vid beredningen av understöd till andra idrottsorganisationer.

Arbetsgruppen föreslår att utlåtanden om promemorian begärs av grenförbunden samt av andra relevanta sammanslutningar. Beredningen av resultatstyrningssystemet fortsätts på basis av utlåtandena mellan undervisningsministeriet, Finlands idrott, Ung i Finland, Olympiska kommittén och Kunto. Resultatet presenteras för grenförbunden

Nyckelord

Riksomfattande grenförbund, resultatbaserad utvärdering, statsunderstöd, resultatområden

Seriens namn och nummer Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2004:33	ISSN 1458-8102	ISBN 952-442-825-3 (htf) 952-442-826-1(PDF)	
Sidoantal 39	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Universitetstrycket	Förlag Undervisningsministeriet		

Opetusministeriölle

Opetusministeriö asetti 8.4.2003 (Dnro 20/043/03) Lajiliittojen tulohjauksen kehittämistyöryhmän, jonka tehtävänä oli 30.9.2004 mennessä:

1. Arvioida tulohjauksen vaikutuksia järjestöjen tuloksiin keskeisillä tulosalueilla;
2. Tehdä esityksiä arvioinnin kehittämiseksi ottaen huomioon liittojen erilaisuuden;
3. Uudistaa lajiliittojen hakuun liittyvä liitelomakkeisto palvelemaan nykyistä tehokkaammin tulostietojen keräämistä;
4. Tehdä muut tarvittavat asiaan liittyvät esitykset.

Työryhmän puheenjohtajaksi opetusministeriö kutsui neuvotteleva virkamies Timo Haukilahden opetusministeriöstä ja jäseniksi kulttuuriasianneuvos Mirja Virtalan opetusministeriöstä, erityisasiantuntija Rainer Anttilan Suomen Liikunta ja Urheilusta, toiminnanjohtaja Riitta Hämäläinen-Bisterin Suomen Taitoluisteluliitosta, pääsihteeri Maija Innasen SVoLista, valmennuksen johtaja Kari Niemi-Nikkola Suomen Olympiakomiteasta, toiminnanjohtaja Jorma Savola Suomen Kuntourheiluliitosta sekä pääsihteeri Pekka Vähätalon Nuori Suomi ry:stä. Nuori Suomi ry:stä käytännön työhön on asiantuntijana osallistunut kehitysjohtaja Teemu Japissin.

Työryhmän sihteeriksi määrättiin ylitarkastaja Hannu Tolonen opetusministeriöstä.

Työryhmä kuului ulkopuolisina asiantuntijoina yhteiskuntavastuupäällikkö Nelli Koivisto SLUsta sekä pääsihteeri Juha Viertolaa ja koulutuspäällikkö Katja Huotaria Suomen Antidopingtoimikunnasta.

Työryhmä kokoontui 22 kertaa.

Saatuun työnsä valmiiksi työryhmä jättää muistionsa opetusministeriölle.

Helsingissä 30.9.2004

Rainer Anttila

Timo Haukilahti

Riitta Hämäläinen-Bister

Maija Innanen

Kari Niemi-Nikkola

Jorma Savola

Mirja Virtala

Pekka Vähätalo

Teemu Japissou

Hannu Tolonen

Sisältö

I Nykytilan kuvaus	8
1 Valtionavustusjärjestelmän taustaa	8
2 Lainsäädännölliset muutokset	8
3 Nykyisen valtionavustusjärjestelmän toimivuus	9
4 Liikuntajärjestöjen avustusjärjestelmätyöryhmä III:n merkittävimpien esitysten toteutuminen	10
4.1 Lajiliittojen tulosalueet ja painotukset	11
4.2 Yhteiskunnallisen merkityksen huomioonottaminen	12
4.3 Lajiliittojen erilaisuuden huomioonottaminen	13
II Ehdotukset liikuntajärjestöjen valtionavustusjärjestelmän kehittämiseksi	14
1 Valtionavustusjärjestelmän yleiset tavoitteet	14
2 Toiminta-avustukset	14
2.1 Lajiliittojen tulosalueet	14
2.1.1 Lasten ja nuorten liikunta ja urheilu	15
2.1.2 Aikuisien kunto-, harraste- ja terveysliikunta	15
2.1.3 Kilpa- ja huippu-urheilu	16
2.1.4 Kansalaistoiminta sekä yhteiskuntavastuullinen toiminta osana kansalaistoimintaa	16
2.2 Järjestöjen ryhmittely ja uudet hakijat	17
2.2.1 Järjestöryhmät	17
2.2.2 Uusien järjestöjen valtionapukelpoisuus	19
2.3 Arviointiperusteet	20
2.4 Arvioitava toiminta ja pisteytysperiaatteet	20
2.4.1 Arvioinnin valmisteluprosessi	21
2.4.2 Prosessin valmistelu ja päätöksenteko	22
2.5 Kehittämisavustukset	23
2.6 Arviointipalautte	23
2.7 Lomakkeisto ja sen uusiminen	23
3 Aikataulu	24
Tuloslomakkeen runko	25
1. Lajiliiton yhteystiedot	25
2. Toimialojen yhteinen laadullisesti painottunut arviointi	25
3. Jäsen- ja liikkujamäärät	28
4. Täydentävät lisäkysymykset	29
5. Yhteiskuntavastuullisen toiminnan arviointi	29
6. Kehittämishankkeet, suurtapahtumat, vapaa sana	29
7. Lajiliiton talous- ja henkilöstötiedot 2005	30
Liitteet:	
Lajiliittojen yhteiskuntavastuullisen toiminnan kehittämiskeskustelun pohja	31
Antidopingtoiminnan arviointilomake	36

I Nykytilan kuvaus

1 Valtionavustusjärjestelmän taustaa

Valtakunnallisten liikuntajärjestöjen valtionavustustenjaon pohjana on viime vuosina käytetty 1990 -luvulla kehitettyä tulosohjausjärjestelmää. Lajiliittojen vuosittaisten toiminta-avustusten määrää on arvioitu tulosperusteisesti. Koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöille, erityisliikuntajärjestöille sekä liikunnan aluejärjestöille on myös luotu omat tulosperusteiset avustusjärjestelmänsä. Tulosperusteet puuttuvat edelleen muutamalta järjestöltä. Toimialajärjestöjen kanssa käydään vuosittaiset tuloskeskustelut.

Tulosohjausjärjestelmän tavoitteena on ollut sellaisen arviointijärjestelmän aikaansaaminen, jossa mahdollisimman luotettavasti ja laaja-alaisesti toiminnan laadussa ja määrässä tapahtuneet muutokset huomioonottaen, kyetään ohjaamaan järjestölle myönnettävä valtionavustus mahdollisimman oikeudenmukaisesti. Valtakunnallisille liikuntajärjestöille soveltuvaa tulosohjausjärjestelmää on aiemmin kehitetty seuraavissa työryhmissä:

- Valtakunnallisten liikuntajärjestöjen tulosohjaustyöryhmä (OPM 1992:2)
- Liikuntajärjestöjen ja opetusministeriön yhteinen strategiavalmistelu 1991-1992 (LIKUSTRA)
- Suunnitelma suomalaisen liikunnan ja urheilun elinvoimaisuuden ja tuloksellisuuden edistämiseksi (19.10.1992, Homén)
- Liikuntajärjestöjen avustusjärjestelmätyöryhmä (OPM 1995:33)
- Liikuntajärjestöjen avustusjärjestelmätyöryhmä II (OPM 1996:44)
- Koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöjen sekä vammaisurheilujärjestöjen ja kansanterveysjärjestöjen avustusjärjestelmätyöryhmä (OPM 1997:30)
- Liikunnan aluejärjestöjen avustusjärjestelmätyöryhmä (OPM 1999:3)
- Liikuntajärjestöjen avustusjärjestelmätyöryhmä III (OPM 2000:29)

2 Lainsäädännölliset muutokset

Edellisen avustusjärjestelmätyöryhmän (2000) työn valmistumisen jälkeen on liikuntalakia (1054/1998) sekä -asetusta (1055/1998) uudistettu (662/2002) sekä uusi valtionavustuslaki

on astunut voimaan (688/2001). Nämä toimivat lainsäädännöllisenä pohjana valtionavustusten myöntämiseksi valtakunnallisille liikuntajärjestöille.

Liikuntalain (1054/1998) 7 §:n mukaan valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen toiminnan avustamiseen. Valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon se, miten järjestö toimii tämän lain tarkoituksen toteuttamiseksi. Hakijoiden keskinäisessä vertailussa otetaan huomioon järjestön toiminnan laatu ja laajuus. Lisäksi otetaan huomioon toiminnan yhteiskunnallinen merkitys. Tulosperusteista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Hyväksyttävänä toimintamenoina ei pidetä liiketoiminnasta aiheutuvia menoja.

Uudelle järjestölle ei myönnetä valtionavustusta ilman erityistä syytä ennen kuin se on toiminut ainakin vuoden pituisen tilikauden.

Opetusministeriö hyväksyy tämän lain nojalla avustettavat järjestöt. Harkitessaan järjestön hyväksymistä ministeriön tulee ottaa huomioon järjestön toiminta liikunnan järjestämiseksi ja muu liikuntaa edistävä toiminta sekä se, miten järjestö ottaa toiminnassaan huomioon urheilun eettiset periaatteet. Erityisestä syystä myös muu liikunnan alalla toimiva valtakunnallinen järjestö voidaan hyväksyä avustuksen piiriin. Tarkempia säännöksiä hyväksymismenettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Valtion liikuntaneuvosto antaa ministeriölle lausunnon avustusesityksestä.

Opetusministeriö myöntää valtionavustukset vuosittain hakemusten perusteella.

Valtionavustuslain 7 §:n mukaan valtionavustusta voidaan myöntää valtion talousarvion tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varojen puitteissa, jos:

- 1) tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä;
- 2) valtionavustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta;
- 3) valtionavustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisena valtionavustuksen hakijan saama muu julkinen tuki sekä valtionavustuksen kohteena olevan hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen; sekä
- 4) valtionavustuksen myöntämisen ei arvioida aiheuttavan muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Valtionavustus voidaan myöntää saajalle sen omaan toimintaan tai hankkeeseen taikka käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Jos valtionavustus myönnetään käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen, valtionavustuksen saajan on tehtävä sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan kanssa.

Opetusministeriö on lisäksi antanut järjestöille ohjeet valtionavustusten hakemisesta, hakemukseen tarvittavista liitteistä, joissa selviää järjestön toiminta keskeisillä tulosalueilla, myöntämisperusteista ja valtionapuun oikeuttavista menoista.

3 Nykyisen valtionavustusjärjestelmän toimivuus

Valtakunnallisten lajiliittojen valtionavustusten myöntämisen yhtenä perusteena on ollut tulosperusteinen avustusjärjestelmä. Arvioinnin perusteella on arvioitu järjestöjen saavuttamia tuloksia yhteisesti sovitulla mittareilla, joissa on otettu huomioon toiminnan määrä ja laatu

sekä yhteiskunnallinen merkitys. Lisäksi on pyritty huomioimaan järjestöjen erilainen luonne, erilaiset toimintaedellytykset sekä avustamisen tarve.

Liikuntajärjestöjen valtionrahoituksen perustan on muodostanut järjestön toiminnallinen tulos liikuntakulttuurin keskeisillä tulosalueilla. Toiminnallisia tuloksia on arvioitu opetusministeriön työryhmien määrittelemien liikuntakulttuurin tulosaluejaotteluiden ja työryhmäesitysten pohjalta ottaen huomioon myös järjestön yhteiskunnallinen merkitys kansalaistoiminnan pohjalta. Lisäksi arvioinnissa on käytetty muuta ajankohtaista saatavilla olevaa tietoaineistoa, kuten järjestöjen toimintakertomukset ja tilinpäätökset edellisiltä toimintavuosilta ja seuraavan toimintavuoden toimintasuunnitelmia ja talousarvioita.

Järjestöjen erilaisuuden huomioonottavan tulosarvioinnin toteuttaminen on osoittautunut vaikeaksi. Tulosarvioinnin numeromittareiden ja pisteytysten antamaa tietoa onkin käytetty ensisijaisesti pohja-aineistona järjestöjen tilanteen monipuolisesti huomioonottavalle, harkintaan perustuvalla päätöksenteolle. Pienimpien lajiliittojen osalta on käytetty järjestökohtaista harkintaa, koska käytössä olevat tulosalueet ja -kriteerit eivät näiden arviointiin täysimääräisesti sovellu.

Käytännössä tulosperusteisen ohjausjärjestelmän täysimääräistä käyttöä on rajoittanut järjestörahoituksen hidaskasvu. Se ei ole vastannut määräraharaketta. Siksi avustuksen tarvetta ei ole pystytty riittävästi huomioimaan valtionavustusten määrää arvioitaessa.

Tulosperusteinen ohjausjärjestelmä on käytännössä osoittautunut arvioitua enemmän määrä- kuin laatutuloksiin painottuvaksi. Järjestelmä palkitsee huomattavasti enemmän kokonaisuudesta kuin määrässä tapahtuneista muutoksista. Lisäksi sekä määrä- että laatutulosten osalta on ollut vaikea arvioida, mikä on ollut liiton omien toimenpiteiden vaikutus saavutettuihin tuloksiin. Siksi erityisesti toiminnan laadun ja yhteiskunnallisen merkityksen todentamisen ja arvioinnin mittareita joudutaan jatkossa vielä tarkentamaan.

4 Liikuntajärjestöjen avustusjärjestelmätyöryhmä III:n merkittävimpien esitysten toteutuminen

Liikuntalain (1054/1998) 7 §:n mukaan valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen toiminnan avustamiseen. Valtionavustuslain (688/2001) 9 §:n mukaisesti valtionavustusta haetaan kirjallisesti. Valtionapuviranomaisen tulee tiedottaa sopivalla tavalla mahdollisuudesta hakea valtionavustusta ja hakemismenettelystä sekä antaa tietoja valtionavustuksen myöntämisen yleisistä edellytyksistä ja valtionavustuksen ehdoista, jollei tämä ole ilmeisen tarpeetonta.

Valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon se, miten järjestö;

1. toimii liikuntalain tarkoituksen toteuttamiseksi.

Hakijoiden keskinäisessä vertailussa otetaan huomioon:

2. järjestön toiminnan laatu ja laajuus.

Lisäksi otetaan huomioon;

3. toiminnan yhteiskunnallinen merkitys.

Tulosperusteista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Hyväksyttävänä toimintamenoina ei pidetä liiketoiminnasta aiheutuvia menoja.

Valtionavustuslain 7 §:n mukaan valtionavustusta voidaan myöntää valtion talousarvion tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varojen puitteissa, jos:

1. tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä;
2. valtionavustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta;
3. valtionavustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisena valtionavustuksen hakijan saama muu julkinen tuki sekä valtionavustuksen kohteena olevan hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen; sekä
4. valtionavustuksen myöntämisen ei arvioida aiheuttavan muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Valtionavustus voidaan myöntää saajalle sen omaan toimintaan tai hankkeeseen taikka käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Jos valtionavustus myönnetään käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen, valtionavustuksen saajan on tehtävä sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan kanssa.

Säädösten mukaa selkeä tulosperusteisuus on rajattu järjestöjen keskinäisen vertailun osalta toiminnan laadun ja laajuuden arviointiin. Lisäksi valtionavustuslain 6 §:ssä todetaan että muu kuin valtionavustuslain 5 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettu valtion talousarvion tai talousarvion ulkopuolella olevasta valtion rahastosta myönnettävä valtionavustus ei saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyttä määrää, jollei valtionavustuksen myöntämisen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömistä ja perustelluista syistä muuta johdu.

Valtionavustus ei saa yhdessä muiden julkisten tukien kanssa ylittää Euroopan yhteisön tai Suomen lainsäädännössä säädettyä valtionavustuksen tai muun julkisen tuen enimmäismäärää.

4.1 Lajiliittojen tulosalueet ja painotukset

Vuodesta 2003 alkaen käytössä olevan valtionapujärjestelmän tulosalueet ja niiden keskinäiset painotukset ovat olleet seuraavat:

Lasten ja nuorten liikunta	50 %
Aikuisliikunta	25 %
Huippu-urheilu	25 %

Osalle pienistä ja keskisuurista liitoista, joiden painopiste on huippu-urheilussa, näiden kolmen päätulosalueen käyttö on tuottanut vaikeuksia. Lajien toimintaan ei ole perinteisesti kuulunut harraste- ja nuorisoliikunta lajin luonteen ja toimintakulttuurin takia. Lisäksi kilpa- ja huippu-urheilun toteuttaminen on pienissä ja keskisuurissa liitoissa vienyt voimavaroja niin paljon, ettei henkilö- tai taloudellisia resursseja ole riittänyt näille toimialoille. Toisaalta joillakin perinteisesti harraste- ja nuorisoliikuntaan painottuneilla liitoilla on ollut vaikeuksia huippu-urheilun tulosalueella.

Tulosten arvioinnissa kullakin tulosalueella ovat määrätulokset painottuneet ennakoitua enemmän. Laadullisten kriteerien huomioonottaminen on ollut vaikeaa ja todellisuudes-

sa toiminnan määrä heijastuu voimakkaasti toiminnan laatuun, kerraten määrän merkitystä. Laatutulosten arvioinnissa on kullakin tulosalueella käytetty hyväksi ulkopuolisten asiantuntijoiden arvioita liittojen toiminnasta. Määrätulokset on ensisijaisesti arvioitu Gallup-tutkimuksen antamien tietojen, lisenssimäärien ja liittojen ilmoittamien harrastajamäärien perusteella.

4.2 Yhteiskunnallisen merkityksen huomioonottaminen

Liikuntajärjestöjen toiminnan yhteiskunnallisen merkityksen arviointiin ei ole löydetty yksiselitteisiä kriteerejä. Edellinen työryhmä ehdotti, että yhteiskunnallista merkitystä harkittaessa tuli ottaa huomioon järjestöjen erilainen luonne ja erilaiset toimintaedellytykset. Lähtökohdiana myös oli, että yhteiskunnalliset tulokset vaikuttavat sekä valtionavustusta nostavana että laskevana tekijänä.

Työryhmä esitti, että yhteiskunnallisen merkityksen mahdolliset kriteerimuutokset ja linjaukset nelivuotiskauden aikana määriteltäisiin seuraavasti:

Toiminnan eettiset periaatteet

Lähtökohdaksi yhteiskunnallisen merkityksen määrittelyssä työryhmä esitti Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n eettisiä suosituksia, jotka tosin pääosin koskivat aikuisliikuntaa. Niiden noudattamatta jättäminen on vaikuttanut liiton valtionapuun alentavasti. Yhtäläisesti myös positiivisista tuloksista on palkittu.

Tasa-arvo

Edellinen työryhmä korosti tasa-arvon toteutumista suomalaisessa liikunnassa yhtenä liikuntalain tavoitteista ja painopisteistä.

Tasa-arvon toteutumista mitataan lajikohtaisesti ottaen huomioon lajien erityispiirteet ja nykyinen taso. Tasoa tarkastellaan lähtökohtana lajin harrastajien sukupuolijakauma. Saatua tulosta verrataan mm. päätöksentekoon osallistuvien henkilöiden sukupuolijakaumaan. Tason kehitystä ja liittojen panostusta kohti tasavertaisia mahdollisuuksia arvioidaan myös liitoilta pyydettävillä kirjallisilla selvityksillä toimenpiteistä, joita lajiliitto on tehnyt/suunnitellut. Toimenpiteet erityisryhmien huomioonottamiseksi sisältyvät ko. arviointiin. Arvioinnin vaikutus on 1 % tai vähintään 1 700 euroa valtionapua alentava.

Etniset suhteet

Etnisten suhteiden osalta asetettiin kaksi avaintulosta:

- I) Maahanmuuttajien ja etnisiin vähemmistöihin kuuluvien liikuntatoimintaan osallistumisen lisääminen
- II) Liikunnan avulla edistetään suvaitsevaisuutta, maahanmuuttajien kotouttamista ja hyviä etnisiä suhteita sekä torjutaan rasismia ja etnistä syrjintää.

Toimintaa on arvioitu em. kriteerien perusteella.

Ympäristö

Ympäristökriteerien osalta arviointi on tapahtunut valtionapua korottavasti.

Arviointikriteereinä ovat olleet:

- lajiliiton oma ympäristöohjelma
- suurten yleisötapahtumien ympäristöohjelmat
- ympäristökysymykset osana liiton omaa koulutusta

4.3 Lajiliittojen erilaisuuden huomioonottaminen

Liikunta-asetuksessa (1055/1998) on määritelty se, että hakijoiden keskinäisessä vertailussa otetaan tulosperusteisesti huomioon

- järjestön toiminnan laatu ja
- laajuus

Tulosperusteiseen laatuarviointiin kuuluu myös lajiliiton talouden arviointi toimialueittain. Tältä osin on kehitettävä pidemmällä aikavälillä tapahtuvaa tarkastelua sekä tilastoinnin yhdenmukaistamista ja luotettavuuden lisäämistä toimialueittain.

Jotta määrä- ja laajuustulosten painoarvo ei korostuisi liikaa laatutulosten kustannuksella, on määrätuloksia arvioitu harrastajamääriltään suurten lajiliittojen osalta myös niin, että niissä painottuvat muita enemmän liiton omat toimenpiteet lajin harrastuksen lisäämiseksi. Lisäksi näiden liittojen laatutulosten painoarvoa on painotettu.

Pienimpien liittojen toimintaedellytysten turvaamiseksi työryhmä esitti erityisen perusturvajärjestelmän luomista. Se toteutettiin niin, että vähiten avustettujen liittojen järjestöllisen toiminnan kehittymistä avustetaan hallintopalveluja tuottavan yhteistoimiston avulla. Liitot osallistuvat toimiston kustannuksiin 0- 10 %:lla toiminta-avustuksestaan. Loput tarvittavista varoista tulee opetusministeriön avustuksena. Järjestelmä on toiminut hyvin.

II Ehdotukset liikuntajärjestöjen valtionavustusjärjestelmän kehittämiseksi

1 Valtionavustusjärjestelmän yleiset tavoitteet

Liikunnan kansalaisjärjestöjen, liikuntajärjestöjen, avustusjärjestelmällä on seuraavia tavoitteita:

1. Järjestelmä tukee liikuntajärjestöjen perustoimintaa. Näin varmistetaan yhteisesti sovittujen ja yhteiskunnallisesti merkittävien tulosten aikaansaaminen. Liikunnan avulla lisätään kansalaisten ja yhteiskunnan hyvinvointia. Näin järjestelmä on tukemassa liikuntalain - ja asetuksen sekä hallitusohjelman asettamien tavoitteiden toteutumista.
2. Järjestelmä on avoin, läpinäkyvä ja se valmistellaan yhteistyössä opetusministeriön ja liikuntajärjestöjen kesken. Valtion talousarviossa olevat veikkausvoittovarot jaetaan oikeudenmukaisesti hakijoiden kesken. Avustuksilla palkitaan liikuntajärjestöjä hyvistä tuloksista. Lisäksi järjestelmä ottaa huomioon järjestöjen monimuotoisuuden ja erilaisuuden, joka edellyttää myös harkinnan käyttöä avustusten myöntäjältä.
3. Valtionavustusjärjestelmä toimii järjestöjen kehittämisen ja kehittymisen välineenä.

Työryhmä toteaa, että järjestöjen erilaisuuden huomioon ottava tulosarviointi on vaikeaa. Siksi toiminnan laadun ja laajuuden mittaamiseen käytettäviä pisteytyksiä ja numeromittareita hyödynnetään suuntaa-antavana pohja-aineistona. Se toimii arviointiin ja harkintaan perustuvan esittelystä tehtävän päätöksenteon pohjana.

2 Toiminta-avustukset

2.1 Lajiliittojen tulosalueet

Työryhmä ehdottaa, että lajiliittojen valtionavustusten nykyisiin tulosaluepainotuksiin ei tehdä muutoksia. Asiantuntijakuulemisten perusteella on todettu, että lajiliitot ovat pääsääntöi-

sesti tyytyväisiä nyt käytössä oleviin. Näin ollen tulosalueet painotuksineen olisivat edelleen seuraavat:

Lasten ja nuorten liikunta ja urheilu	50 %
Aikuisten kunto-, terveys- ja harrasteliikunta	25 %
Kilpa- ja huippu-urheilu	25 %

Lajiliitoille osoitetun toiminta-avustuksen kokonaismäärärahasta 50 % määräytyy laskennallisesti lasten ja nuorten liikunnan tulosten perusteella ja 25 % aikuisten kunto-, terveys- ja harrasteliikunnan tulosten perusteella sekä 25 % määräytyy laskennallisesti kilpa- ja huippu-urheilukriteerien perusteella.

Näiden lisäksi, pääsääntöisesti avustuksen määrää nostavasti, kokonaisuuteen vaikuttaisivat kansalaistoiminta sekä valitut yhteiskuntavastuiden alueet.

2.1.1 Lasten ja nuorten liikunta ja urheilu

Lasten ja nuorten urheilun arvioinnin perustana on Lasten ja nuorten urheilun eettisten linjausten (Unelma hyvästä urheilusta, joka sisältyy Reiluun Peliin) mukaisen toiminnan edistäminen. Lasten ja nuorten urheilun tulee olla terveyttä edistävää sekä lisätä osallistujien hyvinvointia ja elämäniloa.

Tulosohjauksella halutaan ohjata liittoja kehittämään toimintaansa siten, että mahdollisimman moni tyttö ja poika voi osallistua liiton seurojen toimintaan. Päästäkseen tähän tavoitteeseen liiton tulee auttaa seuroja monipuolistamaan tarjontaansa. Sen tulee vastata ohjaajien ja valmentajien osaamisesta sekä tarjota seuroille välineitä toiminnan kehittämiseen lapsikeskeiseksi.

Liitolla tulee olla tarjolla seuroille toimintamalleja kilpailu- ja harrastuspainotteiseen toimintaan. Seuroissa tulee olla tarjolla monipuolisia harrastusvaihtoehtoja, jotka mahdollistavat eritasoisen kilpailemisen tai harrastamisen ilman kilpailemista. Kilpailujärjestelmän tulee tarjota mahdollisuuksia monenlaiseen kilpailemiseen.

Urheiluseuroissa on tällä hetkellä vähemmän yli 12-vuotiaita kuin 7-12-vuotiaita. Tämän vuoksi tulee kiinnittää erityistä huomiota 13-18-vuotiaiden toiminnassa mukana pitämiseen ja uusien nuorten mukaan saamiseen niin, että jokainen tyttö ja poika kokee olevansa tärkeä ja nauttii liikkumisesta.

2.1.2 Aikuisten kunto-, harraste- ja terveysliikunta

Liikuntalakiin on kirjattu haaste terveyttä edistävän liikunnan kehittämisestä ja käytännön toteutuksesta. Lajiliittojen valtionavun perusteissa tämä tarkoittaa, että liittoja tullaan arvioimaan laadullisin ja määrällisin kriteerein onnistumisesta lajinsa kunto- ja terveysliikunnan edistämiseksi. Liittojen jäsenseurojen rooli terveysliikuntatoiminnan edistäjinä sekä kyky rekrytoida uusia liikkujia - erityisesti liikunnallisesti passiivista väestönosaa - lajiharrastuksen pariin, on tärkeä arvioinnin kohde.

Liikunnan haaste on olla osa kunnan hyvinvointipolitiikkaa ja edistää kunnassa yhteisöllisyyttä - kuntalaisten keskinäistä vuorovaikutusta ja yhdessä toimimista. Laadullinen arviointi kohdistuu liittojen kykyyn tukea jäsenseurojaan terveyttä edistävän liikunnan toimijoina, lajinsa terveyttä edistävän liikunnan olosuhteisiin vaikuttajina sekä kunnan ja muiden toimijoi-

den yhteistyökumppanina. Lisäksi laadullisia tekijöitä painotetaan liittojen terveystieteiden ohjaajakoulutusjärjestelmän arvioinnissa.

2.1.3 Kilpa- ja huippu-urheilu

Huippu-urheilun tulosarvioinnissa lähtökohtana on lajiliiton menestys kansainvälisessä kilpailussa, huomioiden lajin kansainvälisen toimintaympäristön laajuus. Kansainvälinen menestys on yksinkertainen, mutta varsin luotettava laadullinen mittari huippu-urheilun tulosalueella. Lajin tekemä kehitystyö tulevan menestyksen varmistamiseksi ja/tai vahvistamiseksi valmennus-, koulutus- ja kilpailujärjestelmien osalta on myös tärkeää huomioida osana kokonaisarviointia. Arvioinnissa huomioidaan lisäksi lajin erityinen kansallinen merkittävyys (Suuri Liikuntatutkimus - liikuntagallup) sekä lajin panostus antidopingtoimintaan ja muihin eettisiin toimenpiteisiin.

Huippu-urheilumenestyksen taustalla keskeisin vaikuttava tekijä on huippu-urheilijoiden päivittäisten harjoitustapahtumien toteutus, niiden puitteet, laatu ja seuranta. Lajiliiton ensisijainen mahdollisuus vaikuttaa valmennusprosessin laatuun on luoda omien resurssiensa puitteissa optimaalinen valmennus- ja koulutusjärjestelmä urheilijoiden ja lähivalmentajien tueksi, samalla keskittäen strategiansa mukaisesti kansainvälisellä huipulla kilpailevien ja sinne pyrkivien urheilijoiden toiminta liiton välittömän ohjauksen ja/tai seurannan piiriin. Näitten toimintojen arviointi ja suhteuttaminen liiton strategiaan, resursseihin ja toimintaympäristöön antaa huippu-urheilun tulosohjaukselle kehyksen.

Työryhmä esittää, että kilpa- ja huippu-urheilulla tulosperusteisessa määräajaossa ja talousseurannassa tarkoitetaan: Joukkuelajin kilpa- ja huippu-urheiluksi kirjataan maajoukkue-toiminta ja aikuisten ylin sarjatoiminta. Suomen Jääkiekko- ja Suomen Palloliiton osalta kilpa- ja huippu-urheiluksi kirjataan myös toiseksi ylin sarjataso. Yksilölajeissa kilpa- ja huippu-urheilua on lajin maajoukkue-toiminta.

Kun maajoukkue-toiminta tähtää selkeästi aikuisten kilpailuissa menestymiseen, myös alle 19-vuotiaiden urheilu luokitellaan huippu-urheiluun. Muu nuorten kilpailutoiminta kirjataan lasten ja nuorten toimintaan.

2.1.4 Kansalaistoiminta sekä yhteiskuntavastuullinen toiminta osana kansalaistoimintaa

Suomalainen liikuntakulttuuri perustuu vahvaan kansalaistoimintaan. Sen elinvoimaisuuden vahvistaminen on opetusministeriön ja SLU:n strateginen valinta. Suomalaisen liikunta- ja urheiluseuratoiminnan perusta on vapaaehtoistyössä. Lajiliittojen menestymisen edellytys on elinvoimainen ja laaja seurakenttä, joka tarvitsee jatkuvaa ja monipuolista tukea esimerkiksi koulutusta ja tiedotusta. Lajiliiton järjestödemokratia ja avoin toimintatapa vahvistaa seurojen sitoutumista liittoon.

Yhteiskunnan odotuksiin lajiliittojen tulee vastata omien valintojensa pohjalta. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota yhteiskuntavastuun painopistealueisiin; laaja-alaiseen tasa-arvoon, suvaitsevaisuuteen ja antidopingtyöhön. Yhteiskuntavastuut pohjautuvat liikuntajärjestöjen yhteisesti hyväksymiin eettisiin periaatteisiin Reiluun Peliin. Työryhmä esittää, että erittäin hyvin Reilun Pelin periaatteita ja muita yhteiskuntavastuita kehittäneitä lajiliittoja palkittaisiin opetusministeriön määrittelemällä tavalla. Valtionavun vähentäminen Reilun Pelin periaatteiden vastaisesta toiminnasta esitetään tapahtuvaksi vain silloin, kun toiminta on ollut tar-

koituksellista tai kun lajiliitto on ollut piittaamaton Reilun Pelin periaatteiden kehittämistä omassa toimintakentässään.

Liikuntajärjestöt tai niiden seurat, joilla on urheiluasuissaan tai toiminnassaan alkoholi- tai tupakkamainontaa tai Suomen säädösten vastaisia mainoksia, tullaan valtionavun valmistelussa arvioimaan erikseen. Työryhmä ehdottaa, että järjestöillä, joiden seurat tai järjestöillä itsellään on tällä hetkellä em. mainontaa saivat kolmen vuoden siirtymäajan järjestelmän käyttöönotosta lukien voidakseen luopua Reilun Pelin vastaisesta mainonnasta.

Yhteiskuntavastuullinen toiminta arvioidaan osana tulosaluearviointia niin, ettei niitä erotella irti normaalista toiminnasta. Arviointilomakkeen liitteenä ovat SLU:n ja Antidopingtoimikunnan kehittämiskeskustelujen tietolomakkeet, joiden pohjalta käydään lajiliittojen ja toimialueiden asiantuntijoiden Reilun Pelin kehityskeskustelut.

2.2 Järjestöjen ryhmittely ja uudet hakijat

2.2.1 Järjestöryhmät

Tulosperusteista arvioinnin kehittämiseksi sekä järjestöjen erilaisuuden ottamiseksi huomioon työryhmä ehdottaa, että lajiliitot ryhmitellään neljään ryhmään. Ryhmäjaon pohjana käytetään järjestön saamaa valtionavustusta vuonna 2004. Järjestöjen keskinäinen vertailu etenkin yhteiskunnallisen vaikuttavuuden osalta on näin selkeämpää. Jako myös keventää pienempien lajiliittojen arviointiprosessia. Jaottelu on seuraava:

Lajiliittoryhmä I: Ne lajiliitot, joilla valtionavustus on enintään 40 000 euroa. Nämä liitot voivat hyödyntää SLU:n lajipalvelutoimiston palveluja.

Tämän ryhmän arviointi on kevyt ja sen tekee SLU. Arviointilomakkeita käytetään vain soveltuvien osin.

Ryhmään kuuluu 26 lajiliittoa. Lajiliittojen valtionavustuksen kokonaismäärästä lajiryhmä I:n osuus vuonna 2004 (sisältäen liittojen saamat kehittämisavustukset) on 4 %.

Suomen Aikidoliitto ry
Suomen Amerikkalaisen Jalkapallon Liitto ry
Suomen Baseball- ja Softball-liitto ry
Suomen Biljardiliitto ry
Suomen Castingliitto ry
Suomen Curlingliitto ry
Suomen Dartsliitto ry
Suomen Hockeyliitto ry
Suomen ITF Taekwon-do ry
Suomen Keskusshakkiliitto ry
Suomen Kiipeilyliitto ry
Suomen Kyykkäliitto ry
Suomen Liitokiekkoliitto ry
Suomen Lumilautaliitto ry
Suomen Miekkaileilyliitto ry
Suomen Nykyaikaisen 5-ottelun Liitto ry
Suomen Petanque-liitto ry
Suomen Potkunyrkkeilyliitto ry
Suomen Ratagolfliitto ry
Suomen Saappaanheittoliitto ry

Suomen Taidoliitto ry
Suomen Tikkaurheiluliitto ry
Suomen Triathlonliitto ry
Suomen Valj.Urheilij. Liitto ry
Suomen Vesihiihtourheilu ry
Suomen Voimanostoliitto ry

Lajiliittoryhmä II: Ne, joiden valtionavustus on 40 000 - 100 000 euroa.

Arviointitoimikunnan ryhmäarviointi tehdään kerran neljässä vuodessa. Välivuosien arvioinnit ovat kevyitä ja niissä huomioidaan vain merkittävät muutokset.

Ryhmään kuuluvia lajiliittoja on 13. Lajiliittojen valtionavustuksen kokonaismäärästä lajiryhmä II:n osuus vuonna 2004 on 8 %.

Suomen Ampumahiihtoliitto ry
Suomen Jousiampujain Liitto ry
Suomen Jääpalloliitto ry
Suomen Kanoottiliitto ry
Suomen Käsipalloliitto ry
Suomen Pyöräilyunioni ry
Suomen Pöytätennisliitto ry
Suomen Ringetteliitto ry
Suomen Soutuliitto ry
Suomen Taekwondoliitto ry
Suomen Ilmailuliitto ry
Suomen Urh.sukeltajain Liitto ry
Suomen Veneilyliitto ry

Lajiliittoryhmä III: Ne, joiden valtionavustus on 100 000 - 250 000 euroa.

Arviointitoimikunnan ryhmäarviointi arviointilomakkeen pohjalta tehdään kerran neljässä vuodessa. Välivuosina muutokset arvioidaan suppean arviointilomakkeen avulla.

Ryhmään kuuluu 17 lajiliittoa. Lajiliittojen valtionavustuksen kokonaismäärästä lajiryhmä III:n osuus vuonna 2004 on 20 %.

Autourheilun Kansallinen Keskusliitto ry
Suomen Judoliitto ry
Suomen Karateliitto ry
Suomen Kaukalopallounioni ry
Suomen Keilailuliitto ry
Suomen Luisteluliitto ry
Suomen Moottoriliitto ry
Suomen Nyrkkeilyliitto ry
Suomen Painiliitto ry
Suomen Painonnostoliitto ry
Suomen Squashliitto ry
Suomen Sulkapalloliitto ry
Suomen Taitoluisteluliitto ry
Suomen Tanssiurheiluliitto ry
Suomen Tennisliitto ry

Suomen Voimisteluliitto ry
Suomen Purjehtijaliitto ry

Lajiliittoryhmä IV: Ne, joiden valtionavustus on 250 000+ euroa.

Kerran neljässä vuodessa tehdään perusteellinen toimialakohtainen arviointi ja yhteenvedonä toimikunnan ryhmäarviointi. Arviointilomakkeen pohjalta tehdään välivuosina ryhmäarviointi.

Ryhmään kuuluu 14 lajiliittoa. Lajiliittojen valtionavustuksen kokonaismäärästä lajiryhmä IV:n osuus vuonna 2004 on 68 %.

Suomen Ampumaurheiluliitto ry
Suomen Golfliitto ry
Suomen Hiihtoliitto ry
Suomen Jääkiekkoliitto ry
Suomen Koripalloliitto ry
Suomen Lentopalloliitto ry
Suomen Palloliitto ry
Suomen Pesäpalloliitto ry
Suomen Ratsastajainliitto ry
Suomen Salibandyliitto ry
Suomen Suunnistusliitto ry
Suomen Uimaliitto ry
Suomen Urheiluliitto ry
Suomen Voimistelu ja Liikuntaseurat SVoLi ry

Järjestöjaottelun tarkoituksena on helpottaa erisuuruisten järjestöjen arviointia.

2.2.2 Uusien järjestöjen valtionapukelpoisuus

Liikuntalain 7 §:ssä tarkoitettuksi liikuntajärjestöksi, joka voi saada toimintaansa valtionavustusta, voidaan hyväksyä valtakunnallinen tai alueellinen rekisteröity yhdistys, jonka sääntöjen mukaisena pääasiallisena tarkoituksena on liikunnan järjestäminen tai muu liikuntaa edistävä toiminta ja joka ottaa toiminnassaan huomioon urheilun eettiset periaatteet. Erityisestä syystä myös muu liikunnan alalla toimiva valtakunnallinen järjestö voidaan hyväksyä järjestöksi, joka voi saada liikuntalain 7 §:n mukaista toiminta-avustusta.

Uusia valtionapuun oikeutettuja liikuntajärjestöjä hyväksyttäessä edellytyksenä on, että:

1. järjestön pääasiallisena toimialana on liikuntatoiminta
2. järjestön toiminta on valtakunnallista
3. kyseisellä liikuntalajilla on kansainvälinen organisaatio ja /tai kansainvälinen kilpailujärjestelmä, ja/tai laji on kansallisesti merkittävä

Valtakunnallisuuden edellytyksenä on, että toiminnalla on maakunnallista kattavuutta ja että järjestöllä on vähintään 30 jäsenyhdistystä joissa on vähintään 1000 jäsentä tai harrastajaa.

Työryhmä ehdottaa lisäksi, että kustakin lajista valtionapukelpoiseksi hyväksytään vain yksi valtakunnallinen lajiliitto.

2.3 Arviointiperusteet

Tulosalueiden arvioinnissa käytettäviä sisällöllisiä painotuksia työryhmä ehdottaa muutettavaksi niin, että;

Arvioinnissa toiminnan laadun painotus olisi **vähintään** 70 %

ja harrastajien määrän painotus olisi noin 30%

tulosalueilta ansaituista pisteistä. Arviointi on lajiliittojen osalta kokonaisarviointia, jossa tulosalueilta saatujen pisteiden lisäksi otetaan huomioon yhteiskunnalliset painotukset sekä toiminnan innovatiivisuus, joiden tulos on valtionavustusta korottava.

Työryhmän mielestä tulosperusteiseen tiedonkeräykseen kuuluu myös lajiliiton talouden seuranta toimialueittain. Tältä osin kehitettävä selvitysmalli antaa mahdollisuuden tilastoinnin yhdenmukaistamiseen ja sen luotettavuuden lisäämiseen.

2.4 Arvioitava toiminta ja pisteytysperiaatteet

Valtakunnallisten lajiliittojen arviointi koostuu määrä- ja laatuarvioinnista.

Määräpisteiden painoarvo on keskimäärin 30 % tulosalueella.

Määräpisteet lasketaan suoraan etukäteen määriteltyjen periaatteiden mukaan. Arvioinnissa selvitetään lajista riippuen lisenssien tai muiden todennettavien tietojen mukaan toiminnan piirissä säännöllisesti liikkuvien harrastajien määrä sekä liiton kampanjoiden, ohjelmien ja tapahtumien osallistujamäärät. Jokainen liikkuja on tietyn pistemäärän arvoinen. Määräpisteet jakautuvat seuraavasti: lapset ja nuoret 15 pistettä, aikuisliikunta 8 pistettä ja kilpa- ja huippu-urheilu 6 pistettä.

Arvioinnin lähtökohtana ovat laajasti hyväksytyt kriteerit ja vuorovaikutteinen arviointiprosessi. Lajiliittojen arviointi tehdään tietojen pohjalta, jotka saadaan liikkujilta ja liitoilta itseltään. Laadullisen arvioinnin tärkeimmät osa-alueet ovat liittojen koulutus-, valmennus-, ja kilpailujärjestelmät sekä kansalaistoiminta osana yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Laatupisteiden osalta tulosalueiden arvioinnin suorittajat tekevät arvionsa itsenäisesti. Tulosaluekohtaisen arvioinnin suorittavat tulosalueilla toimivat yhteistyöjärjestöt; lasten ja nuorten liikunnan tulosalueella Nuori Suomi ry, kunto- harrastus- ja terveysliikunnan tulosalueella Suomen Kuntourheiluliitto Kunto ry, kilpa- ja huippu-urheilun tulosalueella Suomen Olympiakomitea. Suomen Liikunta ja Urheilu ry suorittaa kansalaistoiminnan ja yhteiskuntavastuullisen toiminnan arvioinnin pois lukien antidopingtoiminta, jonka arvioi Suomen Antidopingtoimikunta. Tulosalueilla arvioinnin suorittavat määrittelevät laatupisteiden yksityiskohtaiset kriteerit. Esimerkiksi Nuori Suomi antaa enintään 35 laatupistettä lasten ja nuorten arvioinnista, Kunto 17 laatupistettä aikuisliikunnan arvioinnista ja Olympiakomitea 19 laatupistettä kilpa- ja huippu-urheilun arvioinnista kullekin liitolle.

Yhteenlaskettu maksimipistemäärä perusarvioinnista on 100 pistettä. Sen painoarvo olisi tulosalueella vähintään 70 % kokonaisarvioinnista. **Lisäavustusta** lajiliitot voivat saada hyvästä yhteiskuntavastuullisesta työstä tai hyvistä kehityshankkeista.

	Lapset ja nuoret		Kunto-, terveys- ja harraste		Kilpa- ja huippu-urheilu		Yhteensä
	laatu	määrä	laatu	määrä	laatu	määrä	
2A+B+C) Järjestötoiminta	8	0	8	0	2	0	16
2D) Koulutus	12	3	3	1	2	1	22
2E) Valmennus	0	0	0	0	14	1	15
2F) Kilpailu- ja harrastusjärjestelmä	12	3	3	2	2	2	24
3C) Säännölliset liikkujat	0	7	0	3	0	1	11
3D) Kokonaisliikkujat	0	2	0	2	0	0	4
4A) Lapset ja nuoret	3	0	0	0	0	0	3
4B) Aikuiset	0	0	3	0	0	0	3
Yhteensä	35	15	17	8	20	5	100

2.4.1 Arvioinnin valmisteluprosessi

Työryhmä ehdottaa, että arviointikriteerien valmistelu sekä pohjatulosten arviointi tehdään vuoteen 2007 asti yhteistyössä seuraavasti:

1. Lajiliittojen tulosperusteinen arviointi tehdään arviointiryhmän toimesta, jossa on edustajat opetusministeriöstä, Suomen Liikunta ja Urheilu ry:stä, Nuori Suomi ry:stä, Suomen Kuntourheiluliitto - Kunto ry:stä sekä Suomen Olympiakomiteasta.
2. Lasten ja nuorten liikunnan tulosalueen valmisteluvastuu ryhmässä on Nuori Suomi ry:llä.
3. Aikuisten kunto-, harraste- ja terveysliikunnan tulosalueen valmisteluvastuu ryhmässä on Suomen Kuntourheiluliitto - Kunto ry:llä.
4. Kilpa- ja huippu-urheilun tulosalueen valmisteluvastuu on Suomen Olympiakomitealla. Antidopingtoiminnasta lausunnon valmistelee Suomen Antidopingtoimikunta.
5. Kansalaistoiminnan ja yhteiskuntavastuullisen toiminnan valmistelu, joissa erityisesti painottuvat laaja-alainen tasa-arvo, suvaitsevaisuus ja antidopingtoiminta valmisteluvastuu on Suomen Liikunta ja Urheilu ry:llä. Antidopingtoiminnasta lausunnon valmistelee Suomen Antidopingtoimikunta.

Työryhmä korostaa arviointijärjestelmän olevan liitoille raskas ja ehdottaa, että tulosperusteiden arviointi tapahtuu nelivuotisjaksoissa siten, että ensimmäisen arvioinnin tulosten mukainen valtionavustusten myöntäminen tapahtuu vuonna 2007 ja seuraava 2011 jne.

Lajiliiton toiminnassa tapahtuvat merkittävät muutokset otetaan silti huomioon kyseisen jakson aikana. Laatu ja laajuutta kuvaavat tulokset saadaan järjestöistä määräajoin tehtävällä suurella liikuntatutkimuksella ja erilaisilla selvityksillä. Arvioinnissa käytössä olevia kriteereitä tarkennetaan tarvittaessa lajiliittojen kanssa yhteisprosessissa nelivuotijakson aikanakin vastaamaan liikuntakulttuurissa tapahtuvaa kehitystä. Tätä ei kuitenkaan tehdä ilman merkittävää syytä.

2.4.2 Prosessin valmistelu ja päätöksenteko

Vuoden 1994 jälkeen opetusministeriö on tehnyt päätökset kaikista liikuntajärjestöjen toiminta-avustuksista. Aiemmin Suomen Valtakunnan Urheiluliitto ry teki päätökset omien lajiliittojensa ja piirijärjestöjensä osalta. Muiden järjestöjen valtionavustusten määrästä päätti opetusministeriö.

Valtionavustuslaki antaa mahdollisuuden delegoida päätösvaltaa alaisille viranomaisille tai eri yhteisöille. Opetusministeriössä on tehty selvitystä delegoinnin mahdollisuuksista laajasti eri osastojen ja niiden yksiköiden osalta.

Tulosohjaustyöryhmä ehdottaa opetusministeriölle kolme vaihtoehtoista ratkaisumallia:

Vaihtoehto 1 (nykymalli)

Opetusministeriö tekee vuosittaisen valmistelun yhdessä Nuori Suomi ry:n, Suomen Kuntourheiluliitto - Kunto ry:n, Suomen Olympiakomitean ja Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n kanssa liikuntajärjestöjen valtionavustuksista ja tekee päätökset kunkin kalenterivuoden alussa saatuaan valtion liikuntaneuvostolta lausunnon järjestömäärärahojen jaottelusta eri järjestöryhmien kesken.

Hakemus osoitetaan opetusministeriölle 30.9. mennessä. Opetusministeriö vastaa kunkin järjestön hakemusasiakirjojen täydentämispyynnöistä sekä myöhemmin tarkastaa toiminta-avustuksen käytön asianmukaisuuden.

Valtionapupäätökseen tyytymätön järjestö voi hakea oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista opetusministeriöltä. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen edelleen tyytymätön saa valittamalla hakea muutosta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Vaihtoehto 2 (SLU I)

Opetusministeriö delegoi Suomen Liikunta ja Urheilu ry:lle toiminta-avustuspäätöksen tekemisen lajiliittojen osalta edellyttäen, että järjestö ottaa tehtävän vastaan. SLU valmistelee itsenäisesti lajiliittojen valtionapupäätökset edellä kuvalla tavalla.

Opetusministeriö päättää lajiliitoille suunnattavan määrärahan kokonaismäärästä.

Toiminta-avustushakemukset osoitetaan Suomen Liikunta ja Urheilu ry:lle, joka vastaa delegointipäätöksen mukaisesti avustusten hakemiseen ja valmisteluun liittyvistä asiakirjoista sekä niiden käsittelystä valtionavustuslain 7 §:n nojalla.

Delegointi ei saa aiheuttaa avustuspäärahän vähenemistä.

SLU:n asiasta päättävässä elimessä olevien jäsenten tulee olla hallintolain mukaisesti esteettömiä. Mikäli lajiliitolle esitetään toiminta-avustusta ei sen liiton toimeenpanoelimissä (johtava toimihenkilö tai hallituksen jäsen) oleva henkilö voi osallistua missään vaiheessa asian käsittelyyn.

Valtionavustuksen saava lajiliitto tekee sopimuksen valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista SLU:n kanssa.

Vaihtoehto 3 (SLU II)

OPM delegoi SLU:lle päätöksenteon lajiliittojen ja aluejärjestöjen osalta samoin edellytyksin kuin vaihtoehdossa 2:ssä.

2.5 Kehittämisasiavustukset

Valtakunnallisten liikuntajärjestöjen kehittämissiavustukset esitetään suunnattavaksi hallitusohjelman ja opetusministeriön liikuntayksikön strategian sekä liikuntajärjestöjen strategioiden mukaisiin tarkoituksiin 3-vuotijaksotuksin. Esimerkiksi vuonna 2004 kehittämissiavustusten painopisteenä on ollut kansalaistoiminnan elinvoimaisuuden vahvistaminen. Opetusministeriö ilmoittaa tarkemmin toivotuista kehittämissiavustuksen linjoista ottaen huomioon eri järjestöryhmät ja niiden toiminnalliset painotukset. Kehittämissiavustukset valmistellaan samanaikaisesti toiminta-avustusten kanssa.

2.6 Arviointipalaute

Työryhmä ehdottaa, että lajiliitot saavat vuodesta 2007 alkaen kirjallisen palautteen kehittämissiavustuksen ja - tavoitteistaan, joiden toteutumista seurataan määrärahavalmisteluun yhdessä. Samanaikaisesti seurataan myös järjestöjen tulosaluekohtaista toteumaa.

2.7 Lomakkeisto ja sen uusiminen

Työryhmän toimeksiannon mukaisesti tavoitteena on ollut yksinkertaistaa hakuprosessia. Tästä syystä työryhmä esittää, että on syytä uusia kokonaisuudessaan käytössä oleva toiminta-avustuslomakkeisto.

Alla on esimerkinomaisesti kuvattu hakuprosessi silloin, jos avustusten valmistelu ja esittely tapahtuu opetusministeriössä.

1. Opetusministeriö julistaa valtionavustukset haettaviksi

2. Hakemus

- hakemus osoitetaan opetusministeriölle
- hakuaika päättyy 30.9.
- hakemuslomake on yksisivuinen lomake, jossa on:
 - yhteystiedot
 - haettu summa
 - tärkeimmät toiminnan painopisteet, asiat joita korostetaan toimintasuunnitelmassa (kehittämishankkeet, valtioneuvoston painopisteet...)
 - lista liitteistä: Tulosalueittain tehty toimintasuunnitelma ja talousarvio. Talousarvion pohja on kirjanpitoasetuksen mukainen tuloslaskelmakaava jaettuna tulosalueittain.

3. Arviointi

- kirjausohje
 - Valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen tulosohejausta palveleva tilinpäätösinformaatio 1998.
 - tulosalueittainen jaottelu - tulosalueen käsite määrärahatyöryhmän käsitelmäärittelyn mukaan lisäksi tukitoimien muut kulut (neljäs sarake järjestötoiminta (seurakoulutus, yhdistyshallinto)
 - kukin liitto kirjaa etukäteen ne periaatteet, joiden mukaisesti yhteiset kulut kirjataan tulosalueille ja järjestötoimintaan (toiminnanjohtaja, toimistovuokrat, siivous, koneiden leasing, omaisuus ja vastuuvakuutukset, henkilöstöetuudet).

4. Selvitys

- selvitys jätetään opetusministeriölle
- jätetään yhtä aikaa arviointitietojen kanssa 31.5.
- viralliset tilinpäätösasiakirjat, jotka sisältävät tulosaluekohtaisen tiliselvityksen sekä kokonaiskulujen ja valtionapuun oikeuttavien kulujen erittelyn
- kertaluonteiset isot tapahtumat ja suurprojektit selvitetään erillisellä liitteellä.

5. Jatkotyöstö

Opetusministeriössä valmistelea uudet hakemus- ja selvityslomakkeet yhteistyössä järjestöjen kanssa sekä yhdenmukaistaa yksityiskohtaiset kirjausohjeet.

3 Aikataulu

Työryhmä ei halua uuden järjestelmän aiheuttavan epävarmuutta lajiliittojen pitkän aikavälin toiminnan suunnitteluun. Siksi tarkoitus olisi, että uusi järjestelmä otetaan käyttöön riittävän valmistelun jälkeen vuoden 2007 valtionavustuksia myönnettäessä.

Arviointi käynnistyy Suurella Liikuntatutkimuksella (Liikuntagallup), joka tullaan toteuttamaan vuosien 2005 - 2006 aikana. Muu lajiliittojen toiminta arvioidaan vuonna 2006. Arvioitavana olisi toimintavuosi 2005.

Koska uuden järjestelmän käyttöönoton siirtymäaika on riittävän pitkä, työryhmä esittää, että yksityiskohtaiset arviointikriteerit valmistellaan vuoden 2005 aikana. Lajiliittojen toimin-

ta-avustuksen harkinnan pohjana käytetään vuoden 2002-2004 laatu- ja määrätuloksia. Vuoden 2007 avustusesitystä tehtäessä pohjana on vuoden 2004 järjestön saama valtionavustus. Niiden tietojen pohjalta kullekin liitolle lasketaan arvioinnissa käytettävät järjestökohtaiset pohjapisteet. Näitä pohjatietoja verrataan lajiliiton omiin tuloslukuihin ja pisteiden muutoksiin.

Muutospisteet ovat tärkeitä, sillä liittojen saamia pisteitä ei ilman erityistä syytä verrata keskenään. Mikäli lajiliiton toiminnan kehityksessä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, Sen perusavustus vuonna 2007 on vähintään vuoden 2004 tasolla.

Työryhmä esittää, että uusi arviointijärjestelmä koskee aluksi vain valtakunnallisia lajiliittoja. Järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2007 avustusten valmistelussa. Tällöin arvioidaan lajiliittojen vuoden 2005 toiminta. Arviointi suoritetaan vuoden 2006 aikana.

Sukupuolivaikutukset tullaan vuodesta 2007 arvioimaan valtion talousarviossa. Opetusministeriön liikuntayksikkö on valtionhallinnossa valmistellut ko. prosessia. Työryhmä esittää, että valtionavustusvalmistelussa tullaan huomioimaan opetusministeriön TasaPeli-työryhmän esityksiä. SUVAUS-prosessi tullaan toteuttamaan myös muiden liikuntajärjestöjen avustusvalmistelussa.

Työryhmä esittää, että muistiosta pyydetään lausunnot lajiliitoilta sekä muilta aiheeseen liittyviltä yhteisöiltä. Saatujen lausuntojen pohjalta tulosohjausjärjestelmän valmistelua jatketaan opetusministeriön, SLU:n, Nuoren Suomen, Olympiakomitean ja Kunnan kanssa sekä esitellään valmistelun tulos lajiliitoille. Tulosohjauksen kehittäminen liittyy myös OPM:n ja toimialajärjestöjen vuosittaisiin tuloskeskustelujen aiheisiin.

Tuloslomakkeen runko

Kerättävät tiedot on tummennettu. Muu teksti on alustavaa pohdintaa arvioinnin kriteereistä.

1. Lajiliiton yhteystiedot

- liitto
- postiosoite
- liiton nettiosoite
- yhteyshenkilö
- yhteyshenkilön postiosoite
- yhteyshenkilön puhelin
- yhteyshenkilön sähköpostiosoite
- tilintarkastajat

Arvioinnin ytimessä ovat kohdat 2 - 3.

2. Toimialojen yhteinen laadullisesti painottunut arviointi

A. Liiton tarkoitus ja tavoite sekä itsearviointi keskeisistä tuloksista

Arviointi eli asiat, joihin arvioitsijat kiinnittävät huomiota:

Arvioidaan kokonaisstrategia ja halutut päätulokset lasten ja nuorten liikunnassa ja urheilussa, aikuisten harraste- ja terveysliikunnassa sekä kilpa- ja huippu-urheilussa sekä näitä edistävissä seuratoiminnan kehittämistoimissa, lajin huippu-urheilustrategian keskeiset tavoitteet. Lajin kansalaistoiminnan kokonaisarviointi.

B. Toiminta-organisaation yleiskuvaus - miten liitto on järjestäytynyt (luottamus- ja ammattiorganisaatiot ja rakenteet liitossa)

Arviointi

NS, Kunto, OK ja SLU: Yhdistystoiminnan varmistus

C. Järjestötoiminta - seura- ja aluetoiminnan kehittämistoimet ja -palvelut

- ulkoinen ja sisäinen viestintä, markkinointi
- yhdistys- ja seuratoiminnankoulutus sekä konsultointi
- lajin olosuhdestrategia
- liiton ja liiton seurojen toimet kuntayhteistyössä
- liiton yhteistoiminta ja edustukset lajin kansainvälisissä luottamuselimissä

Arviointi

NS, Kunto, OK ja SLU: Järjestö- ja kansalaistoiminnan (perustoiminta) tukeminen

	Laatu	Määrä	Yhteensä
NS	8		
Kunto	8		
OK	2		18 pistettä

D. Liiton lajikoulutusjärjestelmän kokonaiskuvaus

- tasojen 1-3 ohjaaja ja valmentajakoulutuksen ydinsisältö ja laajuus tunteina sekä osallistujamäärät (naiset ja miehet)
- tuomari- ja toimitsijakoulutus sekä osallistujamäärät (naiset ja miehet)
- kuvaus kouluttajista ja kouluttajakoulutuksesta
- kuvaus koulutusmateriaalista ja sen päivittämisestä
- miten soveltavaliikunta on huomioitu
- koulutuksen itsearviointi Arviointi: NS: Miten lasten ja nuorten kasvu ja kehitys huomioidaan koulutuksessa? KUNTO: Miten liiton ohjaajakoulutus kykenee tuottamaan kunto- ja terveysliikuntaohjaajia seuroihin ja kunto- ja terveysliikuntahankkeisiin.

OK: Miten huippuvalmentajakoulutus toimii (tasot 3,4,5)? NS, KUNTO, OK ja SLU: Koulutusjärjestelmän kokonaisvolyyymi suhteessa harrastajiin (yksilö- ja joukkuelajit).

	Laatu	Määrä	Yhteensä
NS	12	3	
Kunto	3	1	
OK	2	1	22 pistettä

E. Valmennusjärjestelmän kokonaiskuvaus

- lajin kilpa- ja huippu-urheilustrategia
- lajin levinneisyys ja kv. kilpailutoimintaan osallistuvien maiden määrä
- Suomen kansainvälinen menestys
- maajoukkue toiminnan organisointi

- huippu-urheiluvalmennuksen ammattimaisuuden aste
- lajin eettiset linjaukset ja toimenpiteet huippu-urheilussa
- lajin kansainväliseen kehitystyöhön osallistuminen

Arviointi:

OK:

Strategia: keskeisten tavoitteiden suhteuttaminen ilmoitettuihin toimenpiteisiin

Huippu-urheilumenestys: Olympiakisat, MM, EM sekä nuorten MM ja EM kisamenestys suhteessa osallistuvien maiden määrään, portaittainen luokittelu

Maajoukkutoiminta: lähtökohtana kriittisen massan arviointi; resurssien ja toiminnan määrän suhteuttaminen toimintaan osallistuvien huippu-urheilijoiden määrään (ja kv.tasoon)

Valmentajien ammattimaisuuden aste, ammattivalmentajien määrä ja koulutustaso ja sijainti (suhteessa lajin huippu-urheilijoiden ja/tai lahjakkaiden urheilijoiden määriin)

Lajin yleiset ja/tai erityiset, kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet yhteiskunnallisesti ja eettisesti korkeatasoisen toiminnan edistämiseksi ja ylläpitämiseksi huippu-urheilussa

	Laatu	Määrä	Yhteensä
OK	14	1	15 pistettä

F. Kilpailu- ja harrastusjärjestelmän kokonaiskuvaus

- sisältää kilpailulupajärjestelmän kuvauksen (lisenssi- ja vastaavat järjestelmät)

Arviointi:

NS: Liiton kilpailujärjestelmä suhteessa lasten ja nuorten kilpailutoiminnan suosituksiin.

Arviointi: Liiton toimintamallit lasten ja nuorten liikunnan edistämiseksi (Jumpajuna, luistelukoulu, vesiralli, Nassikkapaini,).

Kunto: Miten harrastusjärjestelmä tukee uusien liikkujien hankintaa ja sitouttaa vanhoja liikkujia elinikäiseen harrastukseen?

Harrastajien suhde liittoon ja liiton seuraan (lisenssi- ja kilpailulupamaksut, seurajäsenyys ja osallistumismaksu)

OK: Miten liiton kilpailujärjestelmä tukee kansainvälistä menestystä?

NS, KUNTO, OK ja SLU: Kilpailu- ja harrastusjärjestelmän kokonaisvolyyymi suhteessa lajiin.

	Laatu	Määrä	Yhteensä
NS	12	3	
Kunto	3	2	
OK	2	2	24 pistettä

3 Jäsen- ja liikkujamäärät

Lajiliittojen määrällinen arviointi. Kohdan 3 tiedot perustuvat seuratason tietoon. Kysymykset ovat sovellettavissa suoraan seuraan. Liitto voi halutessaan kerätä tiedot seuroiltaan. Harvat liitot pystyvät vastaamaan kysymyksiin ilman omaa kyselyä.

- A. liiton jäsenseurojen (ry) määrä (sijoittuminen Suomessa) - muiden jäsenyhteisöjen määrä
- B. jäsenseurojen henkilöjäsenten kokonaismäärä (sukupuolittain)
- C. liiton toiminnan piirissä olevat säännöllisesti liikkuvat urheilijat ja liikkujat

Lajista riippuen:

lisenssimäärät tai muut todennettavat jäsenmäärätiedot
7-12 v, 13-18 v ja 19 v ja vanhemmat sukupuolittain

tai, jos lisenssit eivät kata kaikkia liikkujia

jäsenseuroissa lajia viikoittaisissa ryhmissä harrastavien kokonaismäärä (vähintään 3 kk ajan) 7-12v, 13-18 v ja 19 v ja vanhemmat sukupuolittain

	Laatu	Määrä	Yhteensä
NS	7		
Kunto	3		
OK	1		11 pistettä

- D. liiton kampanjoiden, ohjelmien ja tapahtumien osallistujamäärät

Arvioinnissa on mukana myös Suuren Liikuntatutkimuksen tiedot.

	Laatu	Määrä	Yhteensä
NS	2		
Kunto	2		
OK	0		4 pistettä

- E. seurojen palkattujen ohjaajien ja valmentajien sekä toimihenkilöiden määrä (sukupuolittain)

Arviointi:

NS, Kunto, OK ja SLU: Määrästä palkitaan, mutta lajin luonne huomioiden. Oleellista on lajin sisäinen kehitys.

4. Täydentävät lisäkysymykset

A) Lasten ja nuorten liikunta ja urheilu

Mitkä ovat lajiliiton muut toimenpiteet eettisesti kestäväen lasten ja nuorten liikuntakulttuurin edistämiseksi?

	Laatu	Määrä	Yhteensä
NS		3	
Kunto			
OK			3 pistettä

B) Aikuisten harraste- ja terveystuikunta

Lajin omatoimista harrastamista tukevat liiton ohjelmat, materiaalit (muut kuin koulutusmateriaalit) ja lajisovellukset sekä kuvaus kampanjoista.

Miten liitto tukee harraste- ja terveystuikunnan seuraverkostoa?

Arviointi: Tuetaanko lajin harrastamista laajasti (seura, työyhteisö, omatoimisuus). Miten houkutellaan uusia liikkuja?

	Laatu	Määrä	Yhteensä
NS			
Kunto	3		
OK			3 pistettä

5 Yhteiskuntavastuullisen toiminnan arviointi

Yhteiskuntavastuullisen toiminnan arvioinnin lähtökohta on positiivinen. Liitelomakkeiston täyttämisen jälkeen lajiliiton kanssa tullaan käymään kehityskeskustelu, jossa arvioidaan, miten toimintaa voidaan kehittää niin, että Reilun Pelin periaatteet tulevat toiminnassa paremmin huomioitua. Laaja arviointi tältäkin osin tehdään nelivuositain.

Mahdolliset dopingrikkeet vähentävät lajiliittojen Olympiakomitean kautta saatavia tukia. Tässä arvioidaan tehtyjä koulutus- ja valistustoimenpiteitä, eikä oteta kantaa käryihin. Arviointilomakkeen liitteenä ovat SLU:n ja ADT-toimikunnan kehittämiskeskustelujen tietolomakkeet, joiden pohjalta käydään lajiliittojen ja toimialueiden asiantuntijoiden Reilun Pelin kehityskeskustelut. Reilun Pelin kehityskeskustelujen tiedonkeräys yhdistetään mahdollisuuksien mukaan vuoden 2006 tulosperusteisen arvioinnin tietojen keräämiseen.

Pisteytys: Kokonaisarvioinnissa plussaa

6 Kehittämishankkeet, suurtahtumat, vapaa sana

Lajiliitot voivat ansioitua myös muilla tavoin, kuin edellä arvioiduissa asioissa. Tässä koh-

dassa kukin lajiliitto voi itse nostaa esiin liitolle tärkeitä asioita, joiden liiton mielestä tulisi vaikuttaa arviointiin.

- mikä liitossa on hyvää ja huomionarvoista
- arvokilpailujen tai muiden kansainvälisten kilpailujen järjestäminen
- alle 7 vuotiaiden toiminnan kuvaus
- suurtapahtumat
- erityisryhmien integrointi

Tässä yhteydessä liitot voivat esitellä myös tulevia kehittämissuunnitelmia.

Pisteytys: Kokonaisarvioinnissa plussaa.

7. Lajiliiton talous- ja henkilöstötiedot 2005

- tiliselvityksen järjestökaavan mukainen raportointi toimialoittain sekä henkilöstökulut
- henkilöstön kuvaus: montako palkattua päätoimista (keskimäärin yli 20 h/vk) henkilöä työskentelee liitossa, ota-henkilöt, kuvaus ulkoistetuista palveluista, palkkatuet seuroille tai muille, talkootyö liiton toiminnassa

Arviointi eli asiat, joihin arvioitsijat kiinnittävät huomiota:

Kokonaisarviointi siitä, millaisella työpanoksella liitto saa aikaan kokonaistuloksensa.

KUNTO: Miten harraste- ja terveysliikunnan kehittämistyön henkilöresurssit on järjestetty (harraste- ja terveysliikunta vastaava, järjestöpäällikkö ja toiminnanjohtaja) ?

NS: Mikä on työpanos lasten ja nuorten liikuntaan ja urheiluun?

SLU: Kansalaistoiminta liittotasolla

Liite:

LAJILIITTOJEN YHTEISKUNTAVASTUULLISEN TOIMINNAN KEHITTÄMISKESKUSTELUN POHJA

Suomen Liikunta ja Urheilu LAJILIITTOJEN YHTEISKUNTAVASTUULLISEN TOIMINNAN KEHITTÄMISKESKUSTELUN POHJA

Yhteiskuntavastuu nähdään yleisesti taloudellisena, ympäristö- ja sosiaalisena vastuuna yksilöitä ja yhteiskunnasta. Se on toimimista reilun pelin ja yhteiskunnan sääntöjen mukaisesti koko toimintakentällä. Yhteiskuntavastuun edistäminen on osoitus liikunnan ja urheilun yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta. Yhteiskuntavastuun sanoma liikunnassa ja urheilussa kiteytyy liikuntajärjestöjen yhdessä laatimiin liikunnan ja urheilun eettisiin periaatteisiin Reiluun Peliin.

Vastaa lyhyesti ja kuvaa vain ydintoiminnat. Vastausten oheen liitetään ne toimintasuunnitelman, toimintakertomuksen, liittostrategian tai muiden dokumenttien osat, joihin on kirjattu tarkemmat tiedot ja kuvaukset. Jos edellä mainitut asiakirjat toimitetaan kokonaisuudessaan, merkitään kutakin asiaa käsittelevät sivunumerot vastauslomakkeeseen.

Lajiliiton reilun pelin linjaukset

- Mihin reilun pelin linjaukseen liittonne on sitoutunut?
 - Reilu Peli - liikunnan ja urheilun eettiset periaatteet _____
 - Liiton oma linjaus (liitteenä) _____
- Mitkä ovat liittonne keskeiset toimintatavat reilun pelin edistämiseksi?

Kohderyhmä:
(esim. henkilöstö, luottamusjohto, seurat)

 - viestintä _____
 - koulutustilaisuudet _____
 - materiaalin tuotanto/jakaminen _____
 - liittoyhteistyö _____
 - muu _____
- Mitä Reilun Pelin osa-alueita liitto on erityisesti painottanut?
 - Toisen ihmisen ja elämän kunnioitus _____
 - Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen _____
 - Vastuu kasvatuksesta _____
 - Avoimuus, demokratia, rehellisyys ja oikeudenmukaisuus _____
 - Kaikkien tasavertainen oikeus liikuntaan ja urheiluun _____
 - Kestävä kehitys ja luonnon kunnioittaminen _____
 - Monikulttuurisuus ja suvaitsevaisuus _____
 - Dopingin vastaisuus _____
 - Päihteiden ja lääkkeiden vastuukäyttö _____
 - Väkivallattomuus _____
 - Sukupuolisen häirinnän ehkäiseminen _____

- Yleisön turvallisuus ja viihtyvyys _____
- Talouden tasapainoisuus _____

Perustelu _____

Lajiliiton tasa-arvotyö

1. VÄHEMMISTÖNÄ OLEVA SUKUPUOLI

Nykyiset toimet:

Kuvaa tämänhetkiset käytännöt (toimintaperiaatteet, hankkeet, rekrytointikäytännöt, vastuuelimet tms.)

a) harrastus- ja kilpailumahdollisuuksien edistämiseksi:

b) valmentajien kouluttamiseksi ja rekrytoinniksi:

c) päättäjien ja muiden toimijoiden kouluttamiseksi ja rekrytoinniksi:

Saavutetut tulokset:

a) harrastus- ja kilpailumahdollisuuksien edistämiseksi:

b) valmentajien kouluttamiseksi ja rekrytoinniksi:

c) päättäjien ja muiden toimijoiden kouluttamiseksi ja rekrytoinniksi:

Kehityssuunnitelmat ja toimenpiteet:

a) harrastus- ja kilpailumahdollisuuksien edistämiseksi:

b) valmentajien kouluttamiseksi ja rekrytoinniksi:

c) päättäjien ja muiden toimijoiden kouluttamiseksi ja rekrytoinniksi:

Liiton päätöksentekijöiden ja toimihenkilöiden sukupuolijakaumia ei tarvitse ilmoittaa tässä lomakkeessa, mutta ne huomioidaan arvioinnissa.

2. ETNISET, KULTTUURISET JA/TAI KIELELLISET VÄHEMMISTÖT

Nykyiset toimet:

- Kuvaa tämänhetkiset käytännöt (esim. neuvonta, ohjaus, viestintä, koulutus)
-

- Arvioi liiton toimintaan osallistuvien etnisten vähemmistöjen määrää sukupuolittain sekä harrastajina että päätöksentekijöinä (prosentteina, lukumäärinä tai muilla sopivilla tavoilla)
-

- Kuvaa toimenpiteet hyvien etnisten suhteiden edistämiseksi sekä ilmenneiden rassististen tilanteiden selvittämiseksi ja niiden ennaltaehkäisemiseksi
-
-

Saavutetut tulokset:

- a) harrastus- ja kilpailumahdollisuuksien edistämiseksi:
-
-

- b) valmentajien, päättäjien ja muiden toimijoiden kouluttamiseksi ja rekrytoinniksi:
-

Kehityssuunnitelmat ja toimenpiteet:

- a) harrastus- ja kilpailumahdollisuuksien edistämiseksi:
-
-

- b) valmentajien, päättäjien ja muiden toimijoiden kouluttamiseksi ja rekrytoinniksi:
-

3. ERITYISRYHMÄT (*esim. vammaiset, ikääntyneet ja pitkäaikaisesti sairaat)

Nykyiset toimet:

- Kuvaa tämänhetkiset käytännöt
-

- Arvioi liiton toimintaan osallistuvien erityisryhmiin kuuluvien urheilijoiden määrä ja tyypit
-

- Erityisryhmien integraation tilanne lajinne toiminnassa
-

- Erityisryhmien huomioonottaminen valmentaja- ja ohjaajakoulutuksessa
-

Saavutetut tulokset:

a) harrastus- ja kilpailumahdollisuuksien edistämiseksi:

b) valmentajien, päättäjien ja muiden toimijoiden kouluttamiseksi ja rekrytoinniksi:

Kehityssuunnitelmat ja toimenpiteet:

a) harrastus- ja kilpailumahdollisuuksien edistämiseksi:

b) valmentajien, päättäjien ja muiden toimijoiden kouluttamiseksi ja rekrytoinniksi:

4. LAJIN HARRASTUSKUSTANNUKSIEN PITÄMINEN KOHTUULLISINA

Nykyiset toimet:

- Miten liitonne varmistaa vähävaraisten lasten ja nuorten mahdollisuudet osallistua lajin toimintaan?

- Miten liitonne toimii yhteistyössä muiden lajien kanssa, jotta taloudelliset syyt eivät muodostu esteeksi usean lajin harrastamiselle samanaikaisesti?

Saavutetut tulokset:

Kehityssuunnitelmat ja toimenpiteet:

Lajiliiton ympäristötyö

Miten liitonne ottaa huomioon lajin ympäristöasiat?

- Liitolla on ympäristöohjelma (liitteenä) _____
- Liiton ympäristötyö koskee liiton toimistoa _____ / liiton järjestämiä tapahtumia _____
liiton muuta toimintaa _____
- Liitto on mukana SLU:n ympäristöpalvelussa _____
- Liitto järjestää koulutusta ympäristöasioissa _____
- Liitto tuottaa _____ / jakaa _____ ympäristöaiheisia materiaaleja seuroille
- Liiton ympäristötyöstä vastaa(vat) _____
- Muuta _____

Lajiliiton muu yhteiskuntavastuullinen työ

Kuvaa liiton muuta yhteiskuntavastuullista työtä, sen tuloksia ja kehityssuunnitelmia.

Liitteet

- Lomakevastauksia täydentävät dokumentit, **a.o. sivunumerot merkittävä lomakkeeseen**
- Mahdollisia esimerkkejä lajin paikallistason yhteiskuntavastuullisen työn innovaatioista. Listaa lyhyesti seurojen nimet ja niissä toteutettavat käytännöt.

Suomen Liikunta ja Urheilu SLU ry: 00093 SLU, puh. (09) 348 121, fax: (09) 3481 2602, Internet: <http://www.slu.fi>

Suomen Antidopingtoimikunta
• ADT RY •

LAJILIITTOJEN ARVIOINTI

ARVIOINNIN PERUSTEET

Vuoden 2004 alusta dopingtestaus siirtyi kokonaan Suomen Antidopingtoimikunta, ADT ry:lle rahoitettavaksi ja urheilujärjestöjen vastuulla on ennaltaehkäisevän antidopingtyön tekeminen. Järjestöjen odotetaan suuntaavan aiemmin testaukseen käyttämänsä resurssit antidopingkoulutukseen sekä viestintään. Urheilujärjestöillä tulisi olla omat antidopingohjelmansa, joissa ne ovat määritelleet toimenpiteensä antidopingtyön toteuttamiseksi. ADT seuraa näiden ohjelmien toteuttamista ja arvioi järjestöjen antidopingtyötä vuosittain.

Arvioinnissa pyydetään sekä määrällisiä että laadullisia tietoja ja arvioinnissa huomioidaan myös lajiliittojen antidopingtyön kattavuus eri kohderyhmien suhteen.

ADT kerää antidopingtyön kehittämiseksi yksityiskohtaista tietoa, josta kootaan arviot opetusministeriölle.

I. YLEISTÄ ANTIDOPINGTYÖSTÄ

1. Onko liitollanne antidopingohjelma? (materiaalit liitteeksi) | Kyllä Ei

2. Miten arvioitte antidopingohjelmanne toteutumista eri toimintojen osalta? |

3. Miten usein ohjelmaa päivitetään ja kuka/ketkä vastaavat antidopingohjelman päivittämisestä? |

4. Kuinka paljon varoja olette budjetoineet antidopingtyöhön vuodelle 2005? |

5. Kuinka paljon käytitte varoja antidopingtyöhön vuonna 2004? |

6. Miten varojen käyttö kohdentui? |

7. Miten liittonne varmistaa eri toimijatahojen sitoutumisen antidopingtoimintaan ja puhtaaseen urheiluun? |

II. KOULUTUS

1. Kuinka monta antidopingkoulutustilaisuutta lajiliitonne on kuluneen vuoden aikana järjestänyt?

- Enemmän kuin 10 6-10 3-5 1-2 Ei yhtään

2. Arvioi koulutuksiin osallistuneiden henkilöiden määrä

3. Mille kohderyhmille koulutukset ovat suuntautuneet?

4. Kuka koulutukset on pitänyt?

- ADT:n kouluttaja
 Liiton oma kouluttaja, kuka/ketkä?
 Joku muu, kuka/ketkä?

5. Onko liitonne henkilökunta ja/tai luottamusjohto osallistunut ADT:n järjestämiin lajiliittojen antidopingkoulutuksiin tai tiedotustilaisuuksiin?

- Kyllä Ei

6. Miten antidopingasiat näkyvät liitonne ohjaaja- ja valmentajakoulutuksessa?

7. Onko koulutusmateriaalienne sisällöissä huomioitu antidopingasiat?

- Kyllä Ei, miksi?

8. Oletteko tuottaneet itse antidopingmateriaalia?

- Kyllä, mitä?
 Emme

9. Jaatteko ADT:n tuottamaa antidopingmateriaalia lajinne toimijoille? Jos jaatte, niin mille kohderyhmille?

10. Tarvitseeko liitonne ruotsin- tai englanninkielistä materiaalia?

- Kyllä, mitä?
 Ei

11. Lajiliitoilla on mahdollisuus saada ADT:n infopiste urheilutapahtumiin, onko lajiliitonne tapahtumissa ollut ADT:n infopiste?

- Kyllä Ei

12. Oletteko kiinnostuneita järjestämään infopisteen yhteistyössä ADT:n kanssa tapahtumiinne (leirit, kilpailut, seminaarit...)

- Kyllä, mihin tapahtumiin?

- Emme

III. VIESTINTÄ

1. Mitä viestintävälineitä lajiliitonne on kuluneen vuoden aikana käyttänyt viestiessään antidopingasioista ja kuinka useasti? (materiaalit liitteeksi)

Lajiliiton oma lehti, kertaa | Internetsivut, kertaa | Tiedotteet: sisäiset tiedotteet, kertaa
 ulkoiset tiedotteet, kertaa

2. Mille kohderyhmille antidopingviestintää on suunnattu? |

3. Kuka liitossanne vastaa viestinnästä? |

4. Onko liitollanne kriisiviestintäohjeet dopingtapauksia varten? (materiaalit liitteeksi) Kyllä Ei

5. ADT lähettää ajankohtaisista asioista tiedotteet liiton yhdyshenkilölle, jonka tehtävänä on välittää tieto eteenpäin liiton sisällä.

Kenelle haluatte jatkossa ADT:n tiedotteet menevän sähköpostilla? Nimi |

E-mail -osoite |

6. Mitkä ovat mielestänne kolme tärkeintä tavoitetta liittonne antidopingtyölle ja miten ne liitossanne saavutetaan?

1. |

2. |

3. |

IV. DOPINGVALVONTA

1. Testataanko lajissanne mielestänne tarpeeksi? Kyllä Ei, miten testimäärää tulisi muuttaa? |

2. Kohdistuvatko testit oikein? Kyllä Ei, miten niiden tulisi kohdistua? |

3. Ajoittuvatko testit lajissanne oikein? Kyllä Ei, miten niiden tulisi ajoittua? |

V. YHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN

1. Mitkä ovat mielestänne kolme tärkeintä tavoitetta ADT:n toiminnalle ja miten ne saavutetaan?

1. |

2. |

3. |

2. Mitkä ovat liittonne tarpeet yhteistyön kehittämiseksi ADT:n kanssa? (viestintä, koulutus, materiaalit)

3. Kuinka tärkeänä näette ADT:n aktiivisen osallistumisen kansainväliseen toimintaan ja mitkä ovat kansainvälisen yhteistyön tärkeimmät tehtävät?

4. Arvioi ADT:n toimintaa asteikolla 1–5 (1=heikko, 5=erittäin hyvä)

1 2 3 4 5

5. Muuta huomioitavaa/vapaa sana

LIITTEET

Lajiliiton antidopingohjelma, kriisiviestintäohjeet, viestinnän materiaalit

SUOMEN ANTIDOPINGTOIMIKUNTA ADT RY

Radiokatu 20, 00240 Helsinki

p. (09) 3481 2020, f. (09) 1485195

info@antidoping.fi

www.antidoping.fi